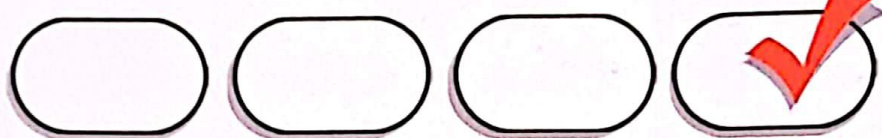

کتاب های ویژه آزمون های استخدامی

استخدامی تأمین اجتماعی و بیمه

کتاب موفقیت در آزمون های استخدامی (دولتی و خصوصی)

- شرح و خلاصه درس و معرفی نکات برتر؛ ویژه ای آزمون های استخدامی
- بانک کامل سؤالات ادوار گذشته آزمون استخدامی تأمین اجتماعی و بیمه
- پاسخ تشریحی و تحلیل سؤالات و معرفی نکات برتر منابع و آزمون ها

شناخت تأمین اجتماعی؛
قانون تأمین اجتماعی، حقوق اداری؛
حقوق بیمه، قانون کار، اصول و کلیات بیمه؛
مدیریت منابع انسانی و رفتار سازمانی

Arah an easy way for teaching

□ شناخت تأمین اجتماعی، قانون تأمین اجتماعی، اصول و کلیات بیمه، حقوق بیمه،

قوانین و مقررات بیمه‌های تأمین اجتماعی..... ۵

◀ شرح درس و معرفی نکات برتر..... ۶

◀ سؤالات تألیفی و شبیه‌سازی شده اصول بیمه و تأمین اجتماعی ۱۰۹

□ حقوق و قوانین اداری..... ۱۳۰

□ قوانین کار..... ۱۷۱

□ رفتار سازمانی و منابع انسانی..... ۱۸۷

◀ شرح درس و معرفی نکات برتر..... ۱۸۸

□ ویژه‌نامه‌ی تخصصی شب امتحان..... ۲۶۹

□ سؤالات ادوار گذشته (تأمین اجتماعی و بیمه) ۲۹۳

□ سؤالات ادوار گذشته بخش آشنایی با مقررات و حقوق اداری ۳۳۷

سازمان تأمین اجتماعی

سازمان تأمین اجتماعی

- ✓ **اهداف اساسی سازمان تأمین اجتماعی عبارتند از:** ۱- اجرا و تعمیم و گسترش انواع بیمه‌های اجتماعی؛ ۲- استقرار نظام‌های هماهنگ و متناسب با برنامه‌های تأمین اجتماعی؛ ۳- تمرکز وجوه و درآمدهای موضوع قانون تأمین اجتماعی و سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از محل وجوه ذخایر.
- صندوق تعاون برای موارد ازدواج، عایله‌مندی، بیکاری، ازکارافتادگی و کفن و دفن بود.
- وظیفه‌ی اصلی بنگاه رفاه اجتماعی بیمه‌ی بیماری کارگران بود.
- در سال ۱۳۳۰ سازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران تأسیس شد.
- سازمان بیمه دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری است و وابسته به وزارت بهداشتی است.
- **ارکان سازمان بیمه عبارتند از:** ۱- شورای عالی تأمین اجتماعی؛ ۲- هیأت مدیره؛ ۳- مدیرعامل؛ ۴- هیأت نظارت.
- **موضوع قانون تأمین اجتماعی:** ۱- حوادث و بیماری‌ها؛ ۲- بارداری؛ ۳- غرامت و دستمزد؛ ۴- ازکارافتادگی؛ ۵- بازنشستگی؛ ۶- مرگ؛ ۷- کمک‌های عایله‌مندی و ازدواج.
- **جمعیت هلال احمر:** اولین بار هانری دونان سویسی تحت تأثیر صحنه‌های رقت‌بار جنگ به جهانیان عرضه کرد. - دولت عثمانی (ترکیه) اولین دولت مسلمان عضو و ایران دوم بود و در سال ۱۳۰۲ آن را تأسیس کرد. - این سازمان دارای شخصیت حقوقی مستقل است.

بررسی مفاهیم و تعاریف موجود در تأمین اجتماعی:

- **بیمه:** در لغت به معنای اطمینان یا ضمانت و حفظ و نگهداری در برابر حوادث و خطراتی می‌باشد که احتمال وقوع آن‌ها وجود دارد. بیمه را معمولاً به دو دسته‌ی خصوصی و اجتماعی تقسیم می‌کنند و در توضیح باید افزود که بیمه‌ی خصوصی سابقه‌ی بیشتری نسبت به بیمه‌ی اجتماعی دارد.
- **از عمده‌ترین اقسام بیمه‌ی خصوصی اشخاص، بیمه‌ی عمر و بیمه‌ی تصادفات را می‌توان نام برد. در بیمه‌ی اموال ااثاثیه و تمام اموال فرد بیمه می‌شوند و بیمه‌ی اموال ۲ شکل دارد:** ۱- نوعی از بیمه که بیمه‌گر مابه‌ازای زیان وارده بر بیمه‌گذار را می‌پردازد. ۲- حالتی است که بیمه‌گر مسئولیت‌های مدنی ناشی از زیان‌های حادثه در صنایع و حرف و یا تصادفات وسایل نقلیه را در مقابل اشخاص دیگر بر عهده می‌گیرد که اصطلاحاً به این نوع، بیمه‌ی شخص ثالث گفته می‌شود. - بیمه‌های اجتماعی حمایت اجتماعی کارگران و شاغلان در مقابل برخی از حوادث و وقایع احتمالی از طریق بیمه را شامل می‌شود.

- ✓ **ویژگی‌های عمومی بیمه‌های اجتماعی:** ۱- اجباری بودن: می‌توان این نوع بیمه را یک نوع عقد یک طرفه دانست به این دلیل که اراده و اختیار بیمه شده در آن دخالتی ندارد و قانون تأمین اجتماعی کارگر و کارفرما را موظف به قبول شرایط بیمه و پرداخت حق بیمه کرده است. ۲- وجود یک رژیم مالی تأمین‌کننده‌ی

هزینه‌ی بیمه‌ی اجتماعی، در این نوع بیمه معمولاً کارفرما، کارگر و دولت هر سه در تأمین منابع مالی بیمه‌ی اجتماعی دخالت دارند (۲۰ درصد کارفرما، ۷ درصد کارگر و ۳ درصد دولت. اما در سال‌های اخیر ۳ درصد را نیز از کارفرما می‌گیرند). ۳- بیمه‌های اجتماعی معمولاً تابع قانون مدنی نیستند بلکه خود قانون مستقلی دارند و معمولاً یک مؤسسه یا سازمان دولتی به این امر می‌پردازند. ۴- وجود ارتباط با کارگر: به این ترتیب که در بیمه‌های اجتماعی اقشار کارگر و حقوق بگیر را تحت پوشش قرار می‌دهد و سعی بر آن است که نسبت به جبران خسارت ناشی از کاهش یا قطع درآمد و یا حتی افزایش هزینه‌های آنان اقدام نماید.

✓ **خدمات اجتماعی:** فعالیتی سازمان یافته که هدفش کمک به سازش و تطابق متقابل افراد و محیط آنهاست. روی هم رفته هدف خدمات اجتماعی عبارت است از فراهم نمودن زمینه و امکان تطابق فرد یا گروه یا جامعه و تقویت قابلیت‌های لازم در افراد برای هماهنگی با معیارها و هنجارهای رایج در جامعه. معمولاً فعالیت‌های خدمات اجتماعی شامل معلولان اجتماعی (معطادان، زندانیان، روسپیان، افراد بی‌سرپرست، سالمندان و متکدیان)، جسمی (روشن‌دلان، ناشنوایان، افراد دچار نقص عضو و بیماران صعب‌العلاج) و روانی (بیماران روانی و عقب‌ماندگی ذهنی) می‌شود.

✓ **مددکاری اجتماعی:** خدمتی است حرفه‌ای که بر دانش و مهارت‌های خاص تکیه دارد و در ارتباط نزدیک با خدمات اجتماعی است. هدف از مددکار اجتماعی کمک به افراد، گروه‌ها و جامعه است تا بتوانند استمرار شخصی و اجتماعی خود را کسب کنند و با رضایت خاطر فردی و اجتماعی به زندگی خود ادامه دهند. مددکاری اجتماعی دارای ۳ رشته‌ی اصلی است: ۱- مددکاری فردی یا کار با فرد (به مددجو یاری می‌رساند تا روابط اجتماعی بهتر و مؤثرتری با اجتماع برقرار سازد). ۲- مددکاری گروهی یا کار با گروه ۳- مددکاری اجتماعی یا کار با جامعه (این نوع مددکاری عبارت است از جریان طرح و برنامه‌ریزی و توسعه‌ی خدمات اجتماعی به منظور رفع نیازهای بهداشتی و رفاهی یک جامعه).

✓ **کمک اجتماعی:** کمک‌هایی را که از طرف مؤسسات عمومی به افراد دارای درآمد کم و ناچیز انجام می‌گیرد کمک اجتماعی می‌گویند. این نوع کمک‌ها در قالب نظام بیمه‌ای قرار نمی‌گیرد و معمولاً ناشی از همبستگی اجتماعی و یا تعاون عمومی است که از طرف جامعه نسبت به افراد مستمند و فقیر صورت می‌پذیرد.

✓ **معاونت متقابل:** به مؤسسه یا انجمنی گفته می‌شود که توسط خود افراد و به شکل غیردولتی تأسیس می‌گردد و هر یک از افراد داوطلبانه به عضویت آن درمی‌آیند و در قبال پرداخت مبالغی مشخص خود و یا خانواده‌شان را در مقابل برخی وقایع بیمه می‌نمایند در این نوع مؤسسات بیمه‌گر و بیمه‌گذار یکی است که با استفاده از همیاری و معاونت یکدیگر اقدام به تأسیس چنین مؤسساتی می‌کنند.

✓ **تأمین اجتماعی:** یعنی تأمین حداقل درآمد. در کتب فقهی و منابع اقتصاد اسلامی و تأمین اجتماعی در اسلام، تأمین اجتماعی را تأمین کامل وسایل زندگی عموم افراد دانسته و آن را بر دو پایه قرار می‌دهند: ۱) اصل کفالت همگانی: یعنی مسئولیت متقابل افراد نسبت به یکدیگر. ۲) اصل سهم بودن جامعه در درآمدهای دولت. به طور کلی می‌توان از نظر اصطلاحی ۲ مفهوم برای تأمین اجتماعی قائل شد: یکی مفهوم عام و کلی که منظور از آن فراهم آوردن کلیه‌ی اسباب لازم و ضروری برای زندگی انسان است (تأمین نیازهای مادی و معنوی) دیگری مفهوم خاص و جزئی از تأمین اجتماعی که مراد از آن تأمین اقتصادی و یا به طور دقیق‌تر تضمین اقتصادی افراد است.

✓ **ریسک اجتماعی:** حوادث و اتفاقاتی که موجب عدم تعادل در هزینه و درآمد خانواده‌ها می‌شود اصطلاحاً ریسک اجتماعی گویند. ریسک اجتماعی با ریسک اقتصادی متفاوت است. ریسک اجتماعی بر افراد متحمل می‌شود.

■ **حوادث و اتفاقات عمده مورد توجه سیاست‌های تأمین اجتماعی برحسب مقاوله‌نامه‌ی ۱۰۲ بین‌المللی کار عبارت‌اند از:** ۱- بیماری؛ ۲- از کارافتادگی؛ ۳- پیری؛ ۴- حوادث ناشی از کار و بیماری‌های شغلی؛ ۵- فوت (حمایت از بازماندگان متوفی)؛ ۶- کمک‌های عائله‌مندی؛ ۷- زایمان؛ ۸- بیکاری.

✓ **مفهوم افقی تأمین اجتماعی:** عبارت است از کوشش‌ها و تلاش‌های دولت در جهت جبران خسارت و نتایج پاره‌ای از حوادث و اتفاقات اجتماعی که این حوادث امکان ادامه‌ی زندگی را بر افراد مشکل می‌کند یعنی شامل همه‌ی افراد جامعه می‌شود.

✓ **مفهوم عمودی تأمین اجتماعی:** بر جلوگیری از بروز حوادث و پیش‌بینی‌های لازم بر آن تأکید دارد. به طور کلی پیش زمینه‌ی مفهوم عمودی این است که پیشگیری حادثه بهتر از درمان و جبران عواقب آن است به عنوان مثال مثلاً وجود شرایط بهداشتی در جامعه برای جلوگیری از مریض شدن یا اقدامات لازم در جهت جلوگیری از بروز حوادث کار یا حداقل کاهش آن.

تأمین اجتماعی در دوره‌ی کلاسیک:

■ **در دوره‌ی کلاسیک تأمین اجتماعی از سال‌های آخر قرن ۱۹ و اوایل ۲۰ شروع شد. عمده‌ترین اقدامات و برنامه‌های انجام شده در این دوره عبارت‌اند از:** ۱- نظام مربوط به جبران خسارت حوادث ناشی از کار و بیماری‌های حرفه‌ای و شغلی ۲- نظام بیمه‌های اجتماعی ۳- نظام تأمین هزینه‌های عائله‌مندی.

■ **در مورد قسمت اول حادثه‌ی ناشی از کار عرفاً به رویدادی اطلاق می‌شود که در محیط کار و در مورد استفاده از ابزار و ماشین‌آلات رخ می‌دهد و همراه با آسیب‌های جسمی و یا خسارات مالی می‌باشد. امروزه تعریف حادثه و بیماری‌های ناشی از کار با توجه به سطوح توسعه یافتگی کشورها متفاوت است.**

■ **مراحل برخورد با حادثه‌ی ناشی از کار در قالب سه عنوان قالبی قابل بررسی است:**

۱- مسئولیت مدنی؛ ۲- مسئولیت کارفرما؛ ۳- مسئولیت سازمان تأمین اجتماعی.

■ **مسئولیت مدنی یعنی افراد در برابر اقدامات خود مسئول هستند. مسئولیت مدنی جنبه‌ی عمومی و کلی دارد مثلاً اگر به خاطر کوتاهی یک کارگر در محیط کار صدمه‌ای بر مجموعه وارد گردد و حتی اشیایی هم خراب گردد آن فرد باید پاسخگو باشد.**

نکات برتر

مسئولیت کارفرما از زمانی شروع می‌شود که حوادث و بیماری‌های ناشی از کار به دلیل استفاده‌ی گسترده از ماشین شدت گرفت. این مسئولیت‌ها شامل حوادث و اتفاقاتی می‌گردد که ضمن قرارداد کار مشخص شده باشند؛ به عنوان مثال اگر کارگر در محیط کار هر آسیبی را که از ماشین‌آلات کارخانه دید مسئولیت آن بر عهده‌ی کارفرما باشد اما شرط دوم به مسئولیت‌های بدون خطای کارگر توجه دارد و اگر خطا از سوی خود کارگر باشد مسئولیت کارفرما ساقط است.

✓ مسئولیت‌های سازمان تأمین اجتماعی؛ خطرات مورد حمایت بیمه‌های اجتماعی:

- ۱- بیمه‌ی بیماری ۲- بیمه‌ی از کارافتادگی ۳- بیمه‌ی فوت ۴- بیمه‌ی بازنشستگی ۵- بیمه‌ی بیکاری.
- (۱) بیمه‌ی بیماری: از اساسی‌ترین موارد بیمه‌های اجتماعی در کشورهای مختلف می‌باشد.

■ **بیمه‌ی بیماری شامل ۲ نوع اقدام می‌شود:** ۱- جبران خسارات وارده به هنگام معالجه (غرامت دستمزد) ۲- معالجه و درمان بیماری یا مصدومیت بیمه شده.

■ **اصل شایستگی کمتر:** یعنی اینکه مبالغ پرداختی از طرف بیمه‌های اجتماعی به بیمه شده معمولاً کمتر از دستمزد قبلی وی می‌باشد. دلیل این امر را عدم تشویق کارگر به تمارض و کم کاری ذکر کرده‌اند.

■ **پرداخت با تأخیر:** یعنی بلافاصله پس از بیمه شده اقدام به پرداخت غرامت نمی‌شود.

■ **مدت پرداخت:** پرداخت غرامت دستمزد معمولاً حدی دارد و آن را با مدتی مشخص می‌کنند و این مدت از یک کشور به کشور دیگر متفاوت است. در کشور ما از روز چهارم بیماری تا بهبودی فرد غرامت دستمزد پرداخت می‌شود اما در مواقعی که فرد در محیط کارخانه حادثه ببیند از روز اول تا بهبودی به او غرامت دستمزد تعلق می‌گیرد. **شرایط پرداخت:** شرط اصلی در شرایط پرداخت در اکثر کشورها سابقه‌ی کار است.

(۲) **بیمه‌ی از کارافتادگی:** کارافتاده کسی است که قبل از پیری و رسیدن به سن بازنشستگی قدرت کار کردن را از دست داده باشد. به طور کلی از کارافتادگی با توجه به عامل ایجادکننده‌ی آن به ۲ دسته تقسیم می‌شود: ۱- از کارافتادگی به دلیل حوادث و بیماری‌های ناشی از کار. ۲- از کارافتادگی غیر ناشی از کار (مثل بیماری‌های مزمن، زلزله و آتش سوزی).

■ **از کارافتادگی به سه دسته تقسیم می‌شود:** ۱- از کارافتادگی کلی که در آن فرد بیش از $\frac{2}{3}$ از توان

کاری خود را از دست داده است. ۲- از کارافتادگی جزئی که فرد در آن بین $\frac{1}{3}$ تا $\frac{2}{3}$ توانایی خود را از دست

داده است. ۳- کسانی که بر طبق جدول مؤسسات بیمه‌ی اجتماعی کمتر از $\frac{1}{3}$ از توانایی خود را از دست داده باشند، مبالغی را به صورت یک‌جا و بر پایه‌ی سابقه‌ی کار و دستمزد دریافتی به عنوان غرامت نقص عضو پرداخت می‌شود.

(۳) **بیمه‌ی فوت (مستمری بازماندگان):** شامل دو نوع کمک می‌باشد: ۱- هزینه‌ی مربوط به کفن و دفن پرداخت می‌شود. ۲- مستمری بازماندگان که به همه و فرزندان صغیر و حتی در برخی از کشورها به پدر و مادر تحت تکفل متوفی پرداخت می‌شود.

(۴) **بیمه بازنشستگی:** در جهت رفع مشکلات کارگران در دوران پیری و بازنشستگی ۲ نظریه از سوی صاحب‌نظران اقتصادی و اجتماعی مطرح گردیده است: ۱- نظریه‌ی همبستگی. ۲- نظریه‌ی تضمین.

■ **نظریه‌ی همبستگی:** بر طبق اصل تعاون و همبستگی، افراد جامعه موظف‌اند مخارج مربوط به افراد شاغل را در دوران پیری و سالخوردگی تأمین نمایند.

■ **نظریه‌ی تضمین:** کارفرمایان به عنوان استفاده‌کننده از نیروی کار کارگران موظفاند خطرات وارده به کارگران را جبران و زندگی آنها را در زمانی که قادر به کار کردن نیستند تأمین نمایند. به عبارت دیگر بر طبق نظریه‌ی تضمین پرداخت مبالغی به عنوان مستمری روزهای پیری و ناتوانی طبق ایده‌ی تضمین بر عهده‌ی کارفرما می‌باشد.

■ حقوق افراد بازنشسته براساس $\frac{2}{3}$ متوسط حقوق فرد در دو سال آخر فعالیت است و به طور معمول سن بازنشستگی برای مردان ۶۰ و زنان ۵۵ سال می‌باشد.

(۵) بیمه‌ی بیکاری: بیکاری عبارت است از عدم اشتغال مستمر به کار به دلیل نبودن شغل.

تأمین اجتماعی در دوره‌ی نوین:

■ دوره‌ی نوین از سال‌های پس از بحران اقتصادی آمریکا و اروپا بین سال‌های ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ بعد از جنگ جهانی دوم آغاز شد. تأمین اجتماعی در دوره‌ی نوین از نظر هدف گرایش به تحت پوشش قرار دادن تمامی اقشار جامعه دارد و از نظر روش گرایش به استفاده از روش‌های ریشه‌ای و عملی در آن دیده می‌شود و جنبه‌ی موقتی در این روش‌ها و شیوه‌ها کمتر مشاهده می‌شود.

نکات برتر

از جمله طرح‌های پیشنهادی، طرح بوریج بود. مهم‌ترین نکته در طرح بوریج برقراری حداقل‌های ملی است. به موجب این طرح همه‌ی افراد جامعه حق دارند که از حداقل درآمد برخوردار باشند. به عبارت دیگر پایه‌ای برای درآمد در نظر گرفته و مقرر شد که هر کسی درآمد کمتری از آن حق داشته باشد یا به دلایلی که نتواند یا کار نباشد از درآمد پایه استفاده کند. جان کلام این است که هیچ شهروندی درآمد کمتر از حداقل نداشته باشد. به نظر بوریج وظیفه‌ی بیمه تهیه و تضمین درآمد و ارائه‌ی خدمات بهداشتی می‌باشد.

✓ **جنبه‌های مثبت طرح بوریج از نگاه دو پیرو:** ۱- از نظر افراد تحت پوشش تنها شامل افراد مزدبگیر نمی‌شود؛ بلکه کل افراد جامعه اعم از فعال و غیرفعال را شامل می‌شود؛ ۲- تمام افراد جامعه در مقابل حوادث و اتفاقات بیشتری بر طبق این طرح مورد حمایت قرار می‌گیرند؛ ۳- پرداخت خسارات و مزایای یکسان به افراد. ۴- تأمین حداقل ملی یعنی تأمین اجتماعی به معنای تضمین درآمدی مشخص به منظور رهایی فرد از احتیاج؛ ۵- از نظر سازماندهی و اداری این طرح وحدت سازمان را به دلیل همبستگی و ارتباط موجود بین خطرات و وقایع اجتماعی مورد توجه قرار داده و به این ترتیب پیشنهاد تأسیس وزارت تأمین اجتماعی را در انگلستان مطرح نموده است؛ ۶- این طرح برای پرداخت خسارات و مزایا ساده‌ترین راه‌ها را انتخاب کرده است.

تأمین اجتماعی در اعلامیه‌های بین‌المللی:

۱- طرح منشور آتلانتیک؛ ۲- اعلامیه‌ی فیلادلفیا؛ ۳- منشور ملل متحد؛ ۴- اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر.

(۱) طرح منشور آتلانتیک: به وسیله‌ی روزولت و چرچیل در ۱۹۴۱ به امضا رسید. یکی از هدف‌های آن تأکید بر لزوم همکاری همه جانبه در بین تمامی جوامع در زمینه‌های اقتصادی به منظور تأمین بهترین شرایط کار برای همه.

۲) **اعلامیه‌ی فیلادلفیا:** این اعلامیه در کنفرانس بین‌المللی کار در ۱۹۴۴ به امضا رسید. در این اعلامیه مواردی پیشنهاد شده است. از جمله جبران خسارات ناشی از خطرات (ریسک‌های اجتماعی) و نیز تأمین درآمد حداقلی برای کلیه‌ی افراد جامعه به منظور حذف احتیاج.

۳) **منشور ملل متحد:** این منشور نیز در جهت توسعه‌ی تأمین اجتماعی در سال ۱۹۴۲ در شیلی برگزار گردید.

۴) **اعلامیه‌های جهانی حقوق بشر:** این اعلامیه در سال ۱۹۸۴ به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید. در این اعلامیه موارد متعددی بیان گردید؛ از جمله در بند ۲۲ آن اشاره شده که همه‌ی افراد جامعه به عنوان عضو جامعه حق تأمین اجتماعی دارند.

- در ماده‌ی ۲۳ آن به حق کار، حق درآمد و حق عضویت آزاد برای همه‌ی افراد جامعه.

- ماده‌ی ۲۴ آن حق داشتن مرخصی با حقوق. - ماده‌ی ۲۵ به سلامت و رفاه توجه می‌کند.

- ماده‌ی ۲۶ به حق آموزش و پرورش رایگان. - ماده‌ی ۲۷ به شرکت در زندگی فرهنگی جامعه تأکید داشت.

۵) **مقاله‌نامه‌ی شماره‌ی ۱۰۲ دفتر بین‌المللی کار:** هدف این مقاله‌نامه حداقل تأمین اجتماعی است که در آن سه مطلب مورد توجه واقع شده است: ۱- خطرات اجتماعی یا وقایع احتمالی؛ ۲- افراد تحت پوشش وقایع مزبور؛ ۳- ابعاد حمایت که شامل مدت و مبلغ می‌گردد.

✓ **تأمین اجتماعی در دوره‌ی نوین دو مفهوم را مدنظر دارد:**

۱) مفهوم مابه‌ازایی (جبرانی) این مفهوم بر بیمه‌های اجتماعی منطبق است و بر طبق مفهوم مابه‌ازایی اولین شرط استفاده از قضایای مزایای تأمین اجتماعی اشتغال و کسب درآمد می‌باشد. به این ترتیب می‌توان گفت که در چنین مفهومی تأمین اجتماعی به دنبال تضمین درآمد افراد شاغل می‌باشد. ۲) **مفهوم توزیعی یا حق فرد:** بر اصل همبستگی طبیعی (نوع‌دوستی) این افراد استوار می‌باشد و براساس اصل ۲۲ اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر است. به این ترتیب این اصل از بحث توزیع درآمد با توجه به نیاز حداقل افراد جامعه دارد.

■ همان طور که گفته شد در دوره‌ی کلاسیک تضمین اقتصادی افراد و حمایت از کسانی که شاغل بوده مدنظر بود اما در دوره‌ی نوین مفهوم رهایی از نیاز برای تمامی افراد جامعه به عنوان هدفی دیگر بر آن اضافه شد.

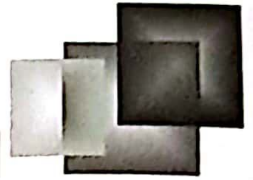
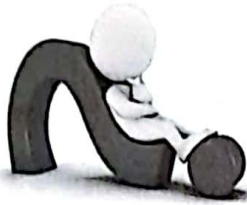
✓ **تأمین اجتماعی در ایران:**

■ **تأمین اجتماعی توسط سازمان‌های دولتی و غیردولتی در دو شکل رسمی و غیررسمی در حال حاضر انجام می‌گیرد:** ۱) **سازمان‌های غیردولتی:** مثل انواع NGOها و صندوق‌های قرض‌الحسنه‌ی خیریه؛ ۲) سازمان تأمین اجتماعی؛ ۳) سازمان خدمات درمانی؛ ۴) صندوق بازنشستگی کارمندان دولت؛ ۵) صندوق‌ها و مؤسسات بازنشستگی برخی از شرکت‌ها و مؤسسات دولتی؛ ۶) کمیته‌ی امداد امام خمینی؛ ۷) بنیاد شهید؛ ۸) بنیاد ۱۵ خرداد (حمایت از سالمندان بالای ۶۰ سال و روستایی)؛ ۹) صندوق تأمین اجتماعی روستایی.

■ علاوه بر سازمان‌های مذکور، سازمان بهزیستی در زمینه‌ی خدمات اجتماعی و جمعیت هلال احمر در زمینه‌ی حمایت از افرادی که به دلیل حوادث غیر مترقبه و وقایع طبیعی نیاز به کمک پیدا می‌کنند فعالیت دارد. اولین اقدامی که در زمینه‌ی بیمه در ایران مطرح شد، طرح بیمه‌ی اجتماعی کارگران بود. طرح مزبور بر مبنای مقررات صندوق احتیاط تهیه شد. به منظور پوشش امور بیمه‌های کارگران در راستای این طرح برای اولین بار در سال ۱۳۰۹ مقرراتی به صورت تصویب‌نامه به هیئت دولت پیشنهاد شد و در قالب بیمه‌های اجتماعی به تصویب رسید. براساس تصویب‌نامه‌ی مزبور از حقوق هر یک از کارگران مبلغی کسر می‌شد و به

سؤالات ادوار گذشته‌ی آزمون استخدامی

TEST

❓ در ایران بیمه شخص ثالث دارندگان وسایل نقلیه موتوری علی‌القاعده برای چه مدت منعقد می‌شود؟

(۴) ۵ ماه

(۳) ۳ ماه

(۲) ۱۲ ماه

(۱) ۶ ماه

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. بیمه شخص ثالث در ایران برای دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی معمولاً برای یک سال منعقد می‌شود و در این مدت شرکت بیمه مکلف به پرداخت هر تعداد تصادف تحت پوشش بیمه می‌باشد.

TEST

❓ در بیمه عمر مبلغ قابل پرداخت توسط بیمه‌گر به چه میزان است؟

(۱) حتماً باید کمتر از دیه قانونی باشد.

(۲) حتماً باید بیشتر از دیه قانونی باشد.

(۳) حتماً باید معادل دیه قانونی باشد.

(۴) با توافق طرفین تعیین شده و می‌تواند کمتر یا بیشتر و یا معادل دیه باشد.

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. مبلغ قابل پرداخت در بیمه عمر و خسارت جانی و حوادث فردی بر حسب توافق قراردادی و براساس مبلغ حق بیمه پرداختی و با توافق طرفین است که می‌تواند کمتر یا بیشتر از دیه باشد.

TEST

❓ کدام گزینه از اصول مشترک بیمه‌های خسارت محسوب می‌شود؟

(۲) عدم انتقال مالکیت مال موضوع بیمه

(۱) اصل جبران خسارت و تعهد بیمه‌گر

(۴) عدم پرداخت خسارت بیشتر از قرارداد

(۳) پرداخت خسارت با فرانشیز

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. اشتراک بیمه‌های خسارت در آن است که همه درصدد جبران خسارت هستند. تکلیف بیمه‌گر محدود به جبران خسارت است و توافق طرفین در عقد بیمه می‌تواند تعهدات بیمه‌گر را محدود کند و معمولاً به بیمه‌گر و بیمه‌گذار محدود نمی‌شود و ثالثی هم در روابط وجود دارد. به طور مثال در بیمه شخص ثالث دارندگان وسایل نقلیه موتوری، تعهد پرداخت بیمه‌گر محدودیت عددی ندارد.

TEST

❓ درباره بیمه مضاعف کدام شرط مورد نیاز نیست؟

(۴) وحدت ذینفع

(۳) وحدت مکان

(۲) وحدت خطر

(۱) وحدت موضوع

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. بیمه مضاعف: وضعیتی که بیمه‌گذار برای پوشش یک خطر، بیمه‌های متعددی اخذ نماید. بیمه مضاعف نیاز به ۴ عنصر دارد: ۱- وحدت زمانی؛ ۲- وحدت مال موضوع بیمه؛ ۳- وحدت ذی‌نفع؛ ۴- وحدت خطر.

TEST

❓ در چه صورتی بیمه مضاعف باطل است؟

(۱) اگر بیمه‌گر شخص حقیقی باشد.

(۲) اگر این امر توأم با سوء نیت و تقلب باشد.

(۳) اگر به نحو جزئی باشد.

(۴) اگر در مورد آن در بیمه‌نامه توافق شده باشد.

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. در نتیجه کلی، سوء نیت و تقلب موجب بطلان کلیه عقود در بیمه مضاعف می‌شود.

TEST
000

۱؟ کدام یک از گزینه‌های ذیل از شرایط تحقق بیمه نمی‌باشد؟

(۱) بیمه باید ریسک مال موضوع انتقال را پوشش دهد.

(۲) بیمه باید مختص مال معینی باشد.

(۳) انتقال ریسک مال صورت گرفته باشد.

(۴) حق بیمه برای اموال متفاوت و متعددی که در یک مجموعه قرار دارند، اخذ شده باشد.

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. برای انتقال بیمه شرایطی داریم که شامل موارد زیر است:

الف) بیمه باید ریسک مال موضوع انتقال را پوشش دهد. ب) بیمه مختص مال معینی باشد. ج) انتقال ریسک مال، صورت گرفته باشد.

TEST
000

۲؟ انتقال کدام یک از موارد زیر مستعد شرایط لازم برای انتقال بیمه آن به مالک جدید است؟

(۱) کشتی (۲) اموال کارخانه (۳) ساختمان کارخانه (۴) در و پنجره‌های شیشه‌ای منزل

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. انتقال بیمه با وجود شرایط انتقال مانند انتقال توابع عرفی مال به صورت خودبه-خودی است.

TEST
000

۳؟ ضمانت اجرای منع بیمه مضاعف چیست؟

(۱) نافذ (۲) صحیح (۳) بطلان (۴) غیرنافذ

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. بیمه مضاعف و بیمه دادن مال به ارزش بیشتر از ارزش واقعی از نظر قانون

ایران صریحاً منع شده است. لیکن در خصوص کمتر اعلام کردن ارزش مال، بیمه‌گذار می‌تواند به نسبت قیمت اعلامی اقدام به جبران خسارت نماید.

۴؟ کدام نوع بیمه، به شرایطی گفته می‌شود که بیمه‌گذار برای پوشش یک خطر، بیمه‌های متعددی اخذ می‌نماید؟

(۱) بیمه تکمیلی (۲) بیمه تصاعدی (۳) بیمه استثنایی (۴) بیمه مضاعف

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. بیمه مضاعف یعنی بیمه‌گذار برای ریسک واحد، بیمه‌های مکرر خریداری کرده تا در پی حادثه از چند بیمه‌گر غرامت بگیرد و عملاً چند بار از او جبران خسارت شود.

TEST
000

۵؟ از لحاظ حقوقی، ضمانت اجرای منع بیمه مضاعف چیست؟

(۱) پرداخت خسارت واقعی (۲) فسخ عقد (۳) پرداخت خسارت حداقلی (۴) بطلان عقد

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. قانون بیمه به ذکر ممنوعیت بیمه مضاعف اکتفا نموده و ضمانت اجرای

صریحی در این باره پیش‌بینی نکرده است. علی‌الاصول ممنوعیت انعقاد بیمه مضاعف موجب بطلان عقد بیمه‌ای است که در مخالفت با این حکم منعقد شده است. بیمه اول علی‌الاصول صحیح است اما این امر با اصول کلی قراردادهای و مبنای حسن نیت متفاوت است.

۶؟ چنانچه بیمه‌گذار با قصد تقلب مالی را اضافه بر قیمت عادلانه در موقع عقد قرارداد بیمه داده باشد، عقد بیمه:

(۱) باطل است. (۲) معتبر است. (۳) توسط بیمه‌گر فسخ می‌شود. (۴) غیرنافذ است.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. در صورتی که بیمه‌گذار به عمد و تقلب قیمت واقعی مال را بیشتر اعلام کند عقد

بیمه باطل است اما در صورت کشف عدم سوء نیت بیمه‌گذار، خللی بر روابط پیش نمی‌آید.

TEST
000

۷؟ شخص مرتهن نسبت به عین موضوع بیمه چه نوع حقی دارد؟

(۱) حق عینی غیر از مالکیت (۲) حق عینی مالکیت (۳) حق دینی مطلق (۴) حق دینی از طریق مالکیت

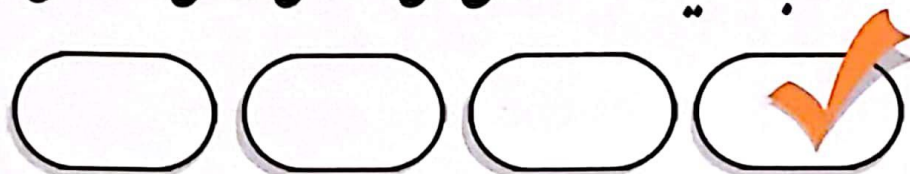
■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. مرتهن نسبت به مال موضوع بیمه، حق عینی غیر از مالکیت دارد و نفع او در بقای مال و عدم تحقق حادثه است.

کتاب های ویژه آزمون های استخدامی

استخدامی و اطلاعات عمومی

کتاب موفقیت در آزمون های استخدامی (دولتی و خصوصی)

- شرح خلاصه درس؛ معرفی نکات برتر آزمون ها؛ بر اساس آخرین تغییرات
- قابل استفاده در کلیه آزمون های استخدامی (دولتی - خصوصی)
- بانک سؤالات ادوار گذشته ی آزمون های استخدامی و پاسخ تشریحی

زبان و ادبیات فارسی؛ معارف و احکام اسلامی؛
زبان انگلیسی عمومی؛ ریاضی و آمار و احتمالات؛
اطلاعات عمومی و قانون اساسی؛
علوم رایانه؛ هوش و استعداد تحصیلی

Find an easy way for teaching

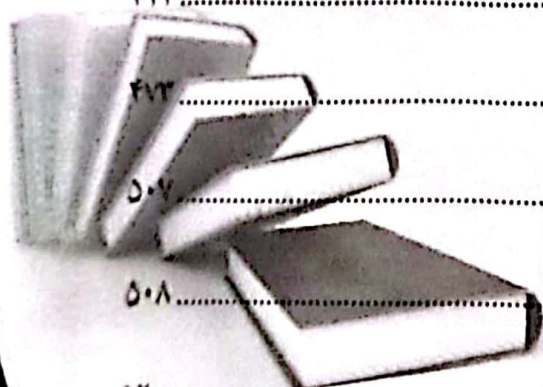
مؤلفین:

مهندس لاجین جعفری دودران

معمومه صادقی

فهرست مطالب

- ☐ بخش زبان و ادبیات فارسی..... ۵
- < شرح درس و نکات تکمیلی..... ۶
- ☐ بخش سؤالات ادوار گذشته‌ی استخدامی و پاسخ‌نامه‌ی تشریحی..... ۴۹
- ☐ بخش معارف و آموزش کامل احکام اسلامی..... ۹۹
- < شرح درس و نکات تکمیلی..... ۱۰۰
- ☐ بخش سؤالات ادوار گذشته‌ی استخدامی و پاسخ‌نامه‌ی تشریحی..... ۱۵۹
- ☐ بخش اطلاعات عمومی، قانون اساسی (دانش مسائل روز)..... ۲۱۷
- < شرح درس و نکات تکمیلی..... ۲۱۸
- ☐ بخش سؤالات ادوار گذشته‌ی استخدامی و پاسخ‌نامه‌ی تشریحی..... ۲۷۵
- ☐ بخش علوم رایانه (فناوری اطلاعات)..... ۳۲۵
- < شرح درس و نکات تکمیلی..... ۳۲۶
- ☐ بخش سؤالات ادوار گذشته‌ی آزمون استخدامی..... ۳۸۵
- ☐ بخش معرفی نکات برتر سؤالات ادوار گذشته‌ی استخدامی (علوم رایانه)..... ۴۱۷
- ☐ بخش هوش و استعداد تحصیلی (توانمندی‌های ذهنی)..... ۴۲۳
- < شرح درس و نکات تکمیلی..... ۴۲۴
- ☐ بخش ریاضیات عمومی و آمار..... ۴۷۳
- ☐ بخش زبان انگلیسی عمومی..... ۵۰۷
- < شرح درس و نکات تکمیلی..... ۵۰۸
- ☐ بخش سؤالات ادوار گذشته‌ی استخدامی..... ۵۲۰

دستور زبان فارسی

- ✓ انواع جمله: ۱- خبری؛ ۲- پرسشی؛ ۳- عاطفی؛ ۴- امری. جملاتی که معنای آن‌ها متضمن تعجب، آرزو و یا دعا باشد، جزء جملات عاطفی به حساب می‌آید؛ مانند: خدایت در بهشت کنادا «خدا بهشت را نصیب تو گردانده»
- ✓ تقسیم جمله بر مبنای ترکیب و ساختمان: ۱- ساده: معنای جمله تنها با یک فعل کامل می‌شود.
- ۲- مرکب: معنای جمله با دو یا چند فعل کامل می‌شود. منظور از جملات مرکب، جملاتی هستند که با حرف ربط وابسته‌ساز می‌آیند، مانند (که، اما، اگر، ولی، چنانچه و ...)؛ در جملات مرکب، به جمله‌ای که هسته‌ی اصلی جمله بوده و دربرگیرنده‌ی معنای اصلی جمله است «جمله‌ی پایه» و به جمله‌ای که بعد از حروف ربطی می‌آید و توضیحی که درباره‌ی جمله‌ی پایه است، جمله‌ی پیرو می‌گویند.

مانند: سر آن ندارد امشب که بر آید آفتابی

جمله‌ی پایه جمله‌ی پیرو

- ✓ تعریف فعل: هر جمله‌ای با فعل کامل می‌شود، یعنی فعل جزء لازمه‌ی تشکیل جمله است.

- ✓ زمان افعال: فعل بر حسب زمان وقوعش به ۱- ماضی؛ ۲- مضارع و مستقبل تقسیم می‌شود.

نکته‌ی دیگر: برای ساختن فعل در زمان‌های مختلف لازم است، بن ماضی و بن مضارع را بشناسیم، بن ماضی «از مصدر فعل با حذف «ن» ساخته می‌شود؛ مانند: شنیدن «شنید» و بن مضارع از فعل امر با حذف «ب» ساخته می‌شود؛ بیاور «آور».

انواع فعل ماضی

۱- ماضی ساده (مطلق)	بن «ماضی + شناسه» ← رفتم، رفتی، رفت ...
۲- ماضی استمراری	«می + بن ماضی + شناسه» ← می‌رفتم، می‌رفتی، می‌رفت ...
۳- ماضی بعید	«بن ماضی + ه + بود + شناسه» ← رفته بودم، رفته بودی، رفته بود ...
۴- ماضی نقلی	«بن ماضی + ه + الف و شناسه» ← رفته‌ام، رفته‌ای، رفته است، رفته‌ایم، رفته‌اند
۵- ماضی التزامی	«بن ماضی + ه + باش + شناسه» ← خریده باشم، خریده باشی، خریده باشد، خریده باشیم، خریده باشند.
۶- ماضی مستمر یا ملموس	«داشت + شناسه + می + بن ماضی + شناسه» ← داشتم می‌رفتم، داشتی می‌رفتی، داشت می‌رفت، داشتیم می‌رفتیم، داشتید می‌رفتید، داشتند می‌رفتند.
۷- ماضی ابعَد	«ماضی نقلی + ماضی بعید» ← خرده بوده‌ام، خرده بوده‌ای، خرده بوده است، خرده بوده‌ایم، خرده بوده‌اید، خرده بوده‌اند.
۸- ماضی نقلی مستمر	«ماضی نقلی + استمراری» ← می‌رفته‌ام، می‌رفته‌ای، می‌رفته است، می‌رفته‌ایم، می‌رفته‌اید، می‌رفته‌اند.

انواع فعل مضارع

۱- مضارع ساده	«بن مضارع + شناسه»: دارم، داری، دارد
۲- مضارع اخباری	«می + بن مضارع + شناسه»: می‌خورم، می‌خوری، می‌خورد
۳- مضارع التزامی	«ب + بن مضارع + شناسه»: بخورم، بخوری، بخورد
۴- مضارع مستمر	«دار + شناسه + می + بن مضارع + شناسه»: دارم می‌خورم، داری می‌خوری، دارند می‌خورند

✓ نحوه‌ی ساختن فعل مستقبل «خواه + شناسه + بن ماضی» خواهم خورد، خواهی خورد، خواهند خورد ...

نکته برتر: بهترین راه برای یاد گرفتن زمان افعال، به ذهن‌سپاری چند شناسه است که مختص به آن هاست، می‌باشد؛ برای نمونه: در زمان ماضی استمراری «می»، ماضی بعید «بود»، ماضی نقلی «(أ) ماضی التزامی «باش» ماضی مستمر «داشت» ماضی ابد «(نقلی + بعید) نقلی مستمر «(نقلی + استمراری)، مضارع اخباری «(می) مضارع التزامی «(ب) و مستقبل «(خواه)».

✓ **یادآوری:** همه‌ی فعل‌های دعایی که همراه با «الف» دعایی هستند، جزء مضارع التزامی محسوب می‌شوند.

✓ **وجه افعال:** منظور وجه افعال همان بیان وقوع کار یا دربرداشتن و پذیرفتن حالتی است که شامل:

- ۱- **وجه اخباری:** وقوع یا عدم وقوع کاری را به طور قطعی و یقین خبر می‌دهد. معلم امروز نیامده است.
- ۲- **وجه التزامی:** وقوع یا عدم وقوع آن و داشتن و پذیرفتن حالتی همراه با شک و تردید و آرزو. مانند: شاید استاد امروز آمد.

- ۳- **وجه امری:** انجام گرفتن یا انجام نگرفتن کاری خواسته و امر می‌شود؛ مانند: برو ای گدای مسکین در خانه‌ی علی زن ...

نکته برتر: به‌جز فعل مضارع التزامی و ماضی التزامی و امر، فعل‌های دیگر در وجه اخباری به کار می‌روند.

فعل معلوم و مجهول

■ جمله‌ای (فعلی) که فاعل آن معلوم است، جمله‌ی معلوم و جمله‌ی فعلی که فاعل آن مشخص نیست، جمله‌ی مجهول می‌گویند.

✓ **برای تبدیل فعل معلوم به مجهول:** ابتدا فاعل را حذف و مفعول را به جای آن قرار می‌دهیم، شناسه‌ی مفعول که معمولاً «را» می‌باشد، حذف شده و خود فعل هم به صفت مفعولی (بن ماضی + ه) تبدیل می‌شود و در نهایت از فعل «شدن» به عنوان فعل کمکی برای فعل استفاده می‌کنیم؛ مانند: علی کتاب‌هایش را خواند. (معلوم) کتاب‌ها خوانده شد. (مجهول)

✓ افعال گذرا و ناگذر: (متعدی و لازم) و صورت دیگر افعال:

■ همه‌ی فعل‌ها به فاعل نیاز دارند تا متضمن یک جمله‌ی بامعنا و مفهوم باشند؛ اما برخی از افعال علاوه بر فاعل به مفعول هم برای کامل شدن نیاز دارند، به این دسته از افعال گذرا به مفعول یا متعدی می‌گویند؛ مانند: شنیدن، نوشتن، خوردن و ...

نکته‌یتر: در افعال گذرا به مفعول همواره این سؤال وجود دارد «چه کسی را یا چه چیزی را» پاسخ به این سؤال همان مفعول است، مانند: علی کتاب‌هایش را خواند. علی چه چیزی را خواند؟ کتاب‌هایش را. کتاب‌ها همان مفعول جمله و خواند فعل متعدی است.

■ علاوه بر لازم و یا متعدی بودن فعل، گاهی فعل (یا جمله) برای کامل شدن و رساندن معنا به مخاطب به اجزای دیگری نیازمند است مانند: متمم، مسند، تمیز ... که در این صورت به آن‌ها برحسب نوع نیاز به کامل شدن گذرا به مفعول، گذرا به متمم، گذرا به تمیز و ... می‌گوییم؛ با این حساب حدوداً هشت نوع جمله خواهیم داشت:

۱- فعل گذرا به مفعول ➤ فعلی که نیازمند به مفعول است. علی کتابش را خواند.

۲- فعل گذرا به مسند ➤ فعل‌هایی از مصدر «بودن، شدن، گشتن، گردیدن» این افعال همان افعال ربطی هستند که نهادشان «مسند» نامیده می‌شود. مانند: علی بیمار است.

۳- فعل گذرا به متمم ➤ فعل‌هایی که با وجود متمم کامل می‌شوند، مانند: نیاز داشتن به، جنگیدن با، پیوستن به، ترسیدن از

نکته‌یتر: ساختمان این افعال به گونه‌ای است که به حرف اضافه‌ای وصل شده و در نتیجه به متمم نیاز خواهند داشت.

۴- فعل گذرا به مفعول و متمم ➤ فعل‌هایی چون خوراندن، پوشاندن، گرفتن

۵- فعل گذرا به مفعول و مسند ➤ فعل‌هایی چون، گردانیدن، کردن،

۶- فعل گذرا به مفعول و تمیز ➤ فعل‌هایی چون، تلقی کردن، صدا زدن، نامیدن و

۷- فعل گذرا به متمم و تمیز ➤ فعل‌هایی از مصدر گفتن

۸- فعل ناگذر (لازم) فعلی که برای کامل شدن به مفعول نیاز ندارد، مانند: گریستن، خندیدن و

ساختار کلمه‌ای فعل

■ فعل از لحاظ ساختار به ساده، پیشوندی، مرکب و عبارت فعلی تقسیم می‌شود.

فعل ساده تنها از یک کلمه ساخته می‌شود؛ مانند: رفت، فعل پیشوندی از ترکیب «فعل ساده + یک پیشوند» ساخته می‌شود؛ مانند: فرو رفتم.

■ فعل مرکب از ترکیب «اسم + فعل» ساخته می‌شود، مانند: گریه کردم.

■ عبارت فعلی از ترکیب «حرف اضافه + اسم + فعل» ساخته می‌شود؛ مانند: از دست دادم.

✓ **تعریف شبه جمله:** همان‌طور که اشاره شد، یک جمله با وجود فعل کامل می‌شود، اما گاهی اوقات، یک عبارت یا حتی کلمه به تنهایی مفهومی که جمله را می‌رساند؛ و ظاهراً فعل آن جمله حذف شده است، اما در باطن از آن جمله وجود فعل، کاملاً دریافته می‌شود که به آن حذف به قرینه‌ی معنوی می‌گویند، به این نوع از جملات، شبه جمله می‌گویند؛ مانند: آفرین!، حاشا!، سلام، مرحبا.

اسم، ویژگی‌های ساختاری و انواع آن

✓ اسم در جمله می‌تواند دارای نقش‌های زیر باشد؛

۱- نقش نهادی (فاعل یا مسندالیه)؛ به طور کلی جمله از دو بخش نهاد و گزاره تشکیل می‌شود.

نهاد = موضوع اصلی جمله نهاد است و گزاره خبر و گزارشی درباره‌ی نهاد است، مانند؛

آن درخت زیبا، سال‌ها چشم‌انداز این خیابان است.

نهاد گزاره

■ همانطور که مشاهده می‌شود، نهاد همان فاعل (در اینجا مسندالیه) جمله است که در جمله‌ی فوق به صورت یک عبارت اسمی (آن + درخت + زیبا) آمده است؛ گاهی نهاد می‌تواند تنها یک شناسه باشد؛ مانند: رفتم. م نهاد، رفت گزاره.

 نکته برتر؛ مسند و مسندالیه چیست؟ گروهی از افعال تحت عنوان فعل ربطی وجود دارند که شامل (بودن، شدن، گشتن، گردیدن، هستن) این افعال نسبتی را تحت عنوان مسند به مسندالیه نسبت می‌دهند؛ مانند:

هوا سرد است.

مسندالیه مسند فعل ربطی

■ نحوه‌ی تشخیص مسند نهاد + چه + فعل ربطی؛ مانند جمله‌ی فوق: هوا چه بود؟ سرد مسند.

■ به طور کلی در مجموع تعاریف فوق، می‌خواهیم به این نکته برسیم که اسم می‌تواند در نقش نهاد که به صورت فاعل یا مسندالیه است (با توجه به نوع فعل، ربطی یا غیرربطی بودن) قرار بگیرد.

نکات برتر

① **مطابقت فعل با نهاد، ضروری است.** ② چنانچه نهاد، غیرجاندار باشد؛ ولی شخصیت انسانی به آن داده شود؛ (صفت تشخیص) باید، مطابقت نهاد با فعل وجود داشته باشد؛ مانند: جاده‌ها در معیادگاه همیشگی نام تو را صیدا زدند.

۲- نقش مسندی: مسند در پاسخ به «چطور و چگونه + فعل ربطی» شناخته می‌شود.

۳- نقش مفعولی: در جمله‌های متعدی، مفعول در پاسخ به «چه کسی را، چه چیزی را» شناخته می‌شود.

۴- نقش متممی: اسمی که بعد از حروف اضافه (از، به ...) می‌آید، متمم نامیده می‌شود.

۵- نقش قیدی: ۶- نقش بدلی: بدل اسمی است که درباره‌ی اسم ماقبل خود توضیح می‌دهد.

۷- نقش اضافی: یا همان مضاف و مضاف‌الیه، وقتی دو اسم با () به یکدیگر اضافه می‌شوند، مضاف و مضاف الیه واقع می‌شوند؛ مانند: خانه‌ی من، کتاب علی.

۸- نقش منادایی: به اسمی که بعد از حرف ندا (ای، یا و «ا» به آخر اسم) می‌آید، منادا می‌گوییم. خدایا، ای خدا.

۹- نقش تمیزی: اغلب اسم در این نقش همراه با افعالی از قبیل «خواندن، نامیدن و گفتن» می‌آید و نسبت مبهمی را روشن می‌سازد. مانند: در گذشته، همدان، هگمتانه، نامیده می‌شد.

تمیز

✓ اسم خاص و عام: اسمی که «ی» نکره می‌گیرد و بر افرادی از زیر مجموعه‌ی خود دلالت می‌کند مانند:

زن، کشور، شهر و ... اسم عام هستند.

- ✓ **اسم خاص**: بر شخص و یا چیزی که شخصیت مشخصی دارد، دلالت می‌کند؛ مانند: حضرت محمد (ص)، خلیج فارس.
- ✓ **اسم ساده**: تنها از یک جزء تشکیل شده است، مانند: گل.
- ✓ **اسم مرکب**: از دو یا چند جزء که هر کدام دارای معنی مستقلی است، تشکیل شده است؛ مانند: کتابخانه، چلچراغ، سفیدرود.
- ✓ **اسم مشتق**: از دو جزء تشکیل شده که یک جزء آن «وند» است و معنی مستقلی ندارد؛ مانند: گریه، پیچک، باغچه، باغبان.
- ✓ **اسم مشتق و مرکب**: از دو جزء معنی‌دار و یک «وند» که بدون معنی است تشکیل شده است؛ مانند: سربازی، دانش‌آموز، کشت و کار، سه‌چرخه، فداکاری، دانشجو، دادوستد، مرگ‌ومیر، خودبه‌خود و
- ✓ **اسم معرفه (شناس)**: که مهم‌ترین نشانه‌ی آن در مفعول «را» است.
- ✓ **اسم نکره (ناشناس)**: که نشانه‌ی آن «ی» و «ی را» پس از اسم است؛ مانند: کتابی را خریدم، کتابی خریدم.
- ✓ **اسم جنس (نه معرفه، نه نکره)**: کتاب خریدم، که منظور جنس کتاب است؛ یعنی چیز دیگری نخریدم.
- ✓ **اسم مصغر**: پسوندهایی که اسم را مصغر (کوچک کردن اسم) می‌کنند عبارت‌اند از: چه: درختچه، کد شهرک، و «خواجو» می‌باشند.

انواع صفت

- ۱- **صفت بیانی ساده**: مانند، زن زیبا، مرد عاقل.
- نکته برتر: صفت بیانی ساده، معمولاً بدون پیشوند و پسوند هستند.
- ۲- **صفت نسبی**: سیمین، دخترانه، اصفهانی، صفت نسبی از ترکیب «اسم یا ضمیر + ی» ساخته می‌شود.
- ۳- **صفت لیاقت**: «مصدر + ی» مانند: دیدنی، خوردنی. ۴- **صفت فاعلی**: «صفتی که انجام‌دهنده‌ی کار است» مانند: خریدار، دانشجو، گوینده، صفت فاعلی از ترکیب «بن مضارع + نده، ان، ا» ساخته می‌شود.
- ۵- **صفت مفعولی**: «بن ماضی + ه» مانند: گفته، برده. ۶- **صفت اشاره**: «این، آن + اسم». ۷- **صفت پرسشی**: «کدام، چه، ... + اسم». ۸- **صفت مبهم**: «هیچ، همه، چند، فلان، هر + اسم».
- نکته برتر: صفت‌های مفعولی، لیاقت، صفت نسبی، فاعلی و بیانی ساده را صفت‌های بیانی می‌نامند.
- ۹- **صفت برتر (تفضیلی)**: بزرگ‌تر، کوچک‌تر. ۱۰- **صفت برترین**: عالی، بیشترین، کمترین.

اسم مصدر و انواع آن

- ✓ **اسم مصدر از بن ماضی**: «بن ماضی + ار»: گفتار، «بن ماضی + مان» گفتمان، «بن ماضی + ین مضارع» مانند خرید و فروش، بن ماضی به تنهایی؛ مانند ریخت.
- ✓ **اسم مصدر از بن مضارع**: «بن مضارع + ش» مانند: دانش، «بن مضارع + ه» گریه و خنده، «بن مضارع + مان» زایمان و بن مضارع به تنهایی.
- ✓ **مصدر جعلی**: از ترکیب «اسم یا صفت با پسوند مصدر ساز "یدن"» ساخته می‌شود، مانند سازیدن، زنگیدن، این مصدر در زبان فارسی کاربردی ندارد.

انواع ترکیب‌ها

۱- ترکیب اضافی: که از ترکیب «اسم + اسم» یا همان مضاف و مضاف‌الیه ساخته می‌شود.

انواع ترکیب‌های اضافی عبارت‌اند از:

- ✓ اضافه ملکی: مضاف‌الیه، مالک مضاف بوده مانند: کتاب علی.
 - ✓ اضافه توضیحی: مضاف، اسمی عام است که مضاف‌الیه توضیحی برای آن است؛ مانند: شهر تهران، غار علیصدر.
 - ✓ اضافه تخصیصی: مضاف، مخصوص مضاف‌الیه است و قابل خرید و فروش نیست مانند: پای من، دیوان حافظ.
 - ✓ اضافه بنوت: مضاف فرزند مضاف‌الیه است: رستم زال، موسی عمران، عیسی مریم.
 - ✓ اضافه تشبیهی: مضاف به مضاف‌الیه و یا مضاف‌الیه به مضاف تشبیه شده است، مانند: سیل فنا، زندان فراق.
 - ✓ اضافه استعاری: یکی از اعضا یا ویژگی‌های مشبیه را به مشبه نسبت می‌دهند؛ دست اجل، پای ارادت، گریبان یقین. در اضافه استعاری بین مضاف و مضاف‌الیه، رابطه‌ی معنایی حقیقی وجود ندارد.
 - ✓ اضافه اقترانی: بین مضاف و مضاف‌الیه یک رابطه‌ی ضعیفی وجود دارد، مانند: چشم امید، سرسجده.
- ۲- ترکیب وصفی: «اسم + صفت» (موصوف و صفت).

نکات برتر

نحوه‌ی تشخیص ترکیب وصفی از ترکیب اضافی به این صورت است: ① آوردن «تر» در آخر ترکیب، اگر معنی داشت، ترکیب وصفی اگر نداشت، ترکیب اضافی است، مانند: گل زیبا، گل زیباتر، ② آوردن «ی» در بین ترکیب، اگر دارای معنی نبود، ترکیب اضافی است و اگر معنی داشت، ترکیب وصفی است، مانند: گلی زیبا. (ترکیب وصفی)

انواع حرف

- ۱- حروف اضافه که عبارت‌اند از: در، از، به، بی، را، چون ... ۲- حرف ربط که شامل: الف) وابسته‌ساز: بر سر جمله‌ی وابسته یا پیرو می‌آیند و عبارت‌اند از "برای، زیرا، تا، چون، که، ... " ب) هم‌پایه‌ساز: "و، اما، ولی، یا، و ..."
- نکته برتر: ۱- اگر بر سر فعلی حرف اضافه یا «وند» بیاید آن را فعل پیشوندی می‌گویند، مانند فراگرفت.
- ۲- به جای حروف ربط هم‌پایه‌ساز می‌توان از علامت نگارشی ویرگول استفاده کرد. ۳- چنانچه اسمی بعد از حرف اضافه بیاید، آن اسم متمم است.
- ✓ انواع «ک»: ۱- تصغیر: مانند: دهک، ۲- تحقیر: مردک، ۳- شباهت: آدمک، ۴- تحبیب (حب و دوست داشتن) مانند: طفلك.
- ✓ انواع «الف»: ۱- الف) ندا: مانند خدایا، سعدیا؛ ۲- الف) کثرت: مانند: بسا؛ ۳- الف) دعایی مانند: قبل از حرف آخر فعل می‌آید کناد، ۴- الف) میان وند: سراسر؛ ۵- الف) پسوند مانند: کوشا، پهنا.
- ✓ انواع «ی»: ۱- «ی» نکره: گلی، باغی؛ ۲- «ی» لیاقت: (مصدر + ی)؛ ۳- «ی» نسبی (اسم + ی): شهرستانی؛ ۴- «ی» فاعلی یا صفت فاعلی: جنگی؛ ۵- «ی» استمراری؛ ۶- «ی» شناسه‌ی فعل. ۷- «ی» که به نشانه‌ی فعل ربطی است تو بدی، تو بد هستی.

سؤالات طبقه‌بندی شدهی آزمون‌های ادوار گذشته استخدامی

۱- در بیت «ز حال قلب جفا دیده‌ام مپرس، مپرس / چو ابر از غم دلدار اشک‌ریزان شد» کدام آرایه‌های ادبی یافت می‌شود؟

- (۱) ایهام - کنایه - حسن تعلیل
(۲) تشبیه - تشخیص - اغراق
(۳) نغمه حروف - تشبیه - جناس
(۴) تضاد - استعاره - تناسب

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. تشبیه: قلب شاعر به ابر تشبیه شده است / تشخیص: اشک‌ریزان بودن ابر تشخیص است / اغراق: اشک ریختن مانند ابر اغراق است. ✓ توجه داشته باشید که در این بیت ایهام وجود ندارد زیرا قلب فقط یک معنی دارد و معانی دیگر آن (تقلبی، دگرگون و منقلب کردن، مرکز یک چیز، واژگون چیزی و...) نمی‌توانند مورد نظر باشند. در نگاه اول به نظر می‌رسد که حال قلب می‌تواند به معنی حال دگرگون و منقلب هم درست باشد (البته قلب به معنی دگرگون کردن است نه به معنی دگرگون شده و منقلب) ولی با دقت بیشتر در می‌یابید که صفت جفا دیده نمی‌تواند متناسب با معنی دگرگون و منقلب باشد.

؟؟؟؟؟

۲- در کدام گزینه واژه بام جناس تام ایجاد کرده است؟

- (۱) ماه تابد به روز چیست که در خانه تافت / سرو نروید به بام کیست که بر بام رفت
(۲) تا که باشد بوم و بام خانه‌ها را روشنی / اندر آن هنگام کز مشرق برآید نور بام
(۳) بر بام طمع رفتم تا وصل بینم / بشکست قضا پایم و بر بام بماندم
(۴) بعد از هزار سال به بام زحل رسد / گر پاسبان ز بام تو سنگی کند رها

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. در گزینه ۲. بام اول به معنی سقف خانه است و بام دوم به معنی بامداد و صبحگاه در سایر گزینه‌ها بام تنها در معنی سقف خانه به کار رفته است.

؟؟؟؟؟

۳- پدیدآورندگان چند اثر درست معرفی نشده‌اند؟

شرح زندگانی من (عبدالله مستوفی) - المیزان (علامه طباطبایی) - ابومسلم‌نامه (عبدالله طسوجی) - ادبیات و تعهد در اسلام (محمدرضا حکیمی) - چهل حدیث (امام خمینی) - اخبار رستم (آزاد سروسیستانی) - روزها (اسلامی ندوشن) - اصول فلسفه و روش رئالیسم (علامه طباطبایی) - سمت عیار (فرامرزی بن خداداد ارجانی)

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. معرفی درست: ابومسلم‌نامه: ابوطاهر طرسوسی؛ هزار و یک‌شب: عبدالله طسوجی.

؟؟؟؟؟

۴- معنی چند واژه در برابر آن‌ها نادرست است؟

قلماسنگ: فلاخن - تالی: پیرو - موحش: هول‌انگیز - نارنگ: نارنج - دخمه: خرابه - آرنک: چین و شکن پیشانی - سخره: ریشخند - شرنک: زهر - آژنگ: آرنج

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

- پاسخ گزینه «۳» صحیح است. معنای صحیح واژه‌ها: ۱- دخمه؛ گورستان زردشتیان؛ ۲- آرنک؛ ارنج؛ ۳- آرنک؛ چین و شکنی که به واسطه خشم به چهره و ابرو و پیشانی افتد.

؟

- ۵- کدام گزینه از ویژگی‌های نثر محمدرضا حکیمی نیست؟

- (۱) تشبیهات گسترده
(۲) استفاده از جلوه‌های طبیعی
(۳) استفاده فراوان از واژه‌های عربی
(۴) کاربرد ترکیب‌های زیبا

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. محمدرضا حکیمی به تناسب و حکیمانه از عربی بهره برده است.

- ۶- بیت «کسی کاو را تو لیلی کرده‌ای نام/ نه آن لیلی است کز من برده آرام» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

- (۱) نسبت روی تو با ماه فلک می‌کردم/ چو بدیدم رخ زیبای تو چیز دیگر است
(۲) جان هر زنده‌دلی زنده به جانی دگر است/ سخن اهل حقیقت بر زبانی دگر است
(۳) راستی را ز لطافت چو روان می‌گردی/ گویا سرو روان تو روانی دگر است
(۴) در چمن هست بسی لاله سیراب ولی/ ترک مهروی من از خانه خانی دگر است

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. مفهوم بیت سوال و گزینه ۴: بی‌مانند بودن معشوق در نظر عاشق (برتر دانستن یار خود بر دیگران).

- ✓ مفهوم سایر گزینه‌ها: ۱- برتر دانستن زیبایی یار از ماه؛ ۲- تفاوت داشتن سخن اهل حقیقت با دیگران؛ ۳- ستایش لطافت و راست قامتی یار و برتر دانستن او بر دیگران.

؟

- ۷- در همه ابیات به جز بیت.... هر سه آرایه «تشبیه، تناسب و استعاره» دیده می‌شود.

- (۱) ای خرم از فروغ رخت لاله‌زار عصر/ باز که ریخت بی‌گل رویت بهار عمر
(۲) از دیده گر سرشک چون باران چکد رواست/ کاندر غمت چون برق بشد روزگار عمر
(۳) در هر طرف ز خیل حوادث کمین‌گهی است/ زان رو عنان گسسته دواند سوار عمر
(۴) حافظ سخن بگوی که بر صفحه جهان/ این نقش ماند از قلمت یادگار عمر

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. ✓ ابتدا تشبیه سپس استعاره و در آخر مراعات نظیر را در گزینه‌ها

- بررسی می‌کنیم: ۱- تشبیه: لاله‌زار عمر، گل رو، بهار عمر هر سه اضافه تشبیهی هستند/ استعاره: فروغ رخ اضافه استعاری است (فروغ از ویژگی‌های خورشید یا شمع است و نسبت دادن آن به رخ استعاره مکنیه است)/ مراعات نظیر (تناسب): لاله، گل و بهار. ۲- تشبیه: سرشک (مشبه) چو (ادات) باران (مشبه به)/ روزگار عمر (مشبه) چو (ادات) برق (مشبه به)/ استعاره: ندارد!/ مراعات نظیر (تناسب): دیده و سرشک/ باران، برق.

۳- تشبیه: خیل حوادث و سوار عمر اضافه تشبیهی‌اند/ استعاره: عنان گسسته بودن عمر تشخیص و

استعاره است/ مراعات نظیر (تناسب): خیل، عنان و سوار. ۴- تشبیه: صفحه جهان اضافه تشبیهی است/

استعاره: نقش استعاره از شعر است/ مراعات نظیر (تناسب): صفحه، نقش و قلم.

؟

- ۸- در متن زیر چند غلط املائی وجود دارد؟

و مکافات تو به قضای آسمانی است و ما را به مقادیر آسمانی مواخذت منماید که اگر این فراغ و جدایی اتفاق افتد ابتاع و پیوستگان را از آن صیبی باشد و میان گفتار و عمل تو مسافت تمام می‌توان شناخت و راه هایل است و من به نفس معلول و تجنب از خطر لازم و فراغ دوست بلا و تو می‌خواهی که درد دل خود را به کشتن من تشفی دهی و به حیل مرا در دام افکنی و نفس من از مرگ ابا می‌نماید و الحق هیچ جانور به اختیار و برای ثواب اخروی این شربت نخورد و تا زمام مراد به دست اوست از آن تحرز صواب بیند.